

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3101/23
5.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Јелене Стевановић, председника већа, Иване Марковић Радојевић и др Драгице Попеску, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Весна Јовановић, адвокат из Лајковца, ул. Кнеза Милоша бр. 26, против туженог "Електропривреда Србије" ад Београд – Огранак РБ "Колубара", Лазаревац, ул. Светог Саве бр. 1, ради накнаде штете, вредност предмета спора 7.188.450,00 динара, одлучујући о жалбама парничних странака, изјављеним против пресуде Вишег суда у Ваљеву П 9/23 од 27.3.2023. године, у седници већа одржаној 5.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе парничних странака и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Вишег суда у Ваљеву П 9/23 од 27.3.2023. године у ставу првом и другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка из става трећег изреке пресуда Вишег суда у Ваљеву П 9/23 од 27.3.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцима као солидарним повериоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.216.047,00 динара, за законском затезном каматом од извршности пресуде па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбачена је тужба тужиоца АА, против туженог у делу којим је АА тражио да се тужени обавезе да тужиоцу АА плати преко досуђеног износа од 2.539.512,00 динара до траженог износа од 5.777.619,94 динара, са законском затезном каматом од 1.11.2016. године, па до коначне исплате и тужба тужилаца ББ, ВВ и ГГ у делу којим су тражили да се тужени обавезе да тужиоцима ББ, ВВ и ГГ плати преко досуђеног износа од 1.417.842,00 динара до траженог износа од 1.711.469,87 динара, са законском затезном каматом од 1.11.2016. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца, па је обавезан тужени да на име накнаде штете исплати тужиоцу АА износ од 2.539.512,00 динара, са законском затезном каматом на овај износ почев од

3101/23

27.3.2023. године, па до коначне исплате и тужиоцима ББ, ВВ и ГГ износ од 1.417.842,00 динара, са законском затезном каматом на овај износ почев од 27.3.2023. године па до коначне исплате, док је тужбени захтев тужилаца у којем је тражено да се тужена обавезе да им на досуђене износе плати законску затезну камату за период од 1.11.2016. године па до 26.3.2023. године, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима солидарно на име трошкова поступка плати износ од 684.562,50 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили и тужиоци и тужени, из свих законских разлога, тужени побијајући је у усвајајућем делу става другог и трећем изреке, а тужиоци у ставу првом, одбијајућем делу става другог и ставу трећем изреке. Трошкове другостепеног поступка нису тражили.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу у границама законских овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74/13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18,18/20 ои 10/23 – др. закон), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована, а жалба тужиоца делимично основана.

Првостепени суд приликом доношења побијане пресуде није учинио битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које овај суд као другостепени пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разложима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису. Образложење садржи јасне, потпуне и аргументоване разлоге о свим битним чињеницама, тако да се правилност и законитост пресуде са сигурношћу могу испитати, па не стоје наводи жалбе тужилаца о наводно почињеној битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужилац АА и правни претходник тужилаца ББ,ВВ и ГГ, ДД, као сувласници са по 1/2 идеалног дела на кп. бр.... површине 67,43 ара и кп.бр.702/2 површине 2,53 хектара, обе воћњаци треће класе уписане у лист непокретности број... КО ... бавили су се узгојем воћа. ДД се бавила конвенционалним узгојем јабука и шљива, а АА је од 2003. или 2004. године подигао засаде истих култура по принципу густе садње у двоструком или троструком пилар систему са вретенастим обликом круне, како би успоставио органску производњу тог воћа. У циљу пласирања органских производа на тржишту и испуњавања услова прописаних Законом о органској производњи, тужилац АА је прибавио Сертификат усаглашености од 18.7.2016. године издат од стране Контролне организације "Есо Vivendi" д.о.о. из Београда, која је овлашћена за те послове од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине. У циљу продуктивнијег бављења органском производњом воћа, тужилац је од марта 2001. године био члан Удружења "Био Развој", а од 2010. године своје производе на тржиште пласира преко Пољопривредног газдинства ... чија се продајна места налазе на пијацама Зелени Венац и Блок 44 у Београду. Као сертифицирани произвођач органског воћа тужилац је

3101/23

користио препоруке пољопривредне саветодавне службе из Шапца. Дипломирани инжењери пољопривреде ... и ..., специјалисти заштите биља и воћарства и виноградарства који су 2012. године тај посао преузели од претходно стручне саветодавне службе ... из ..., тужиоцу су давали упутства за унапређење производње. Решењем Одељења за привреду и имовинско – правне послове Општине Лајковац бр.465-575/11-04 од 15.1.2016. године, усвојен је предлог РБ "Колубара" д.о.о. из Лазаревца, правног претходника туженог, и у његову корист, а ради експлоатације угља на површинском копу "Тамнава – Западно Поље", експроприсане су у целости кп.бр.... и кп.бр.... КО ..., чији су тужиоци сувласници са једнаким уделима. Наведено управно решење у поступку по жалби тужилаца потврђено је решењем број 465-02-0169/07-07 од 7.12.2016. године. Како је ширењем површинског копа приступ наведеним парцелама био отежан од 2012. године, по тужиочевим пријавама поднетим током 2016. године, Министарство рударства и енергетике је решењем 310-07-01462/16-02 од 27.10.2016. године туженом прво наложио да одржава приступне путеве, а решењем 310-07-01658/16-02 од 4.1.2017. године истом је наложено да ради приступа власника спорним катастарским парцелама изгради атарски пут, да постави саобраћајну сигнализацију и да исте редовно одржава. Иако је поступајући по наведеним решењима тужени предузео одређене мере и покушао да земљани пут изравна насипањем камена, приступ воћњацима није био могућ ни пољопривредном механизацијом ни возилима за транспорт воћа, због чега није било могуће примена неопходних агротехничких мера на његовом одржавању и сезонском убирању плодова. У циљу доказивања висине штете након достављана налаза судског вештака пољопривредне струке Миладе Лацмановић из Барича уз тужбу и одређивања вештачења од стране вештака Јована Обрадовића током првостепеног поступка, те контролног вештачења од стране судског вештака пољопривредне струке Јована Милинковића, првостепени суд је одредио комисијско вештачење од стране Завода за судско вештачење Нови Сад, вештака за област пољопривреде дипломираног инжењера Илију Добросављевића и доктора Јан Турана, да изврше вештачење у овој правној ствари, те је комисија вештака у свом налазу и мишљењу од 16.4.2021. године навели да из приложене документације произилази да на је к.п.бр.... и к.п.бр.... КО ... заснована органска производња на пољопривредном земљишту култура воћњак 3. класе који је заснован 2005. године и где је овлашћена контролна организација од стране Министарства пољопривредне и животне својине сачинила сертификат да су производи са ових парцела у процесу производње у складу са Законом о органској производњи. Такође је наведено да тужени није доставио важећа планска акта из 2016. године КО ..., те да су мишљења да је изгубљена добит тужиоца на вишегодишњим засадима због немогућности примене агротехничких мера на парцелама к.п.бр.... и к.п.бр.... КО ... површине 3,2043 ха за 2016. годину у износу до 7.489.089,91 динара или 60.859,05 евра по курсу завршетка вегетационе сезоне 1.11.2016. године, при чему је изгубљена добит на парцели к.п.бр.... КО ... на којој је постојала конвенционална производња јабуке износ од 1.764.563,57 динара, док је изгубљена добит на парцели к.п.бр.... КО ... на којој је постојала органска производња шљиве и јабуке и конвенционална производња шљиве износ од 5.724.526,25 динара. Вештаци су у свом допунском налазу и мишљењу, као и на рочишту остали при основном налазу и мишљењу појашњавајући да су се држали задатка вештачења и да су приликом израде налаза и мишљења имали у виду да се на предметним парцелама нису примењивале агротехничке мере због немогућег приласка

парцелама због постављања цевовода, да је туженом наложено да приликом вештачења стави на увид планске акте којима се регулише зона утицаја површинског копа, које акте је тужени морао да прибави да би добио грађевинску дозволу, те да је издат Сертификат усаглашености издат од "Есо Vivendi" д.о.о. из Београда бр. ЕВ3529-18.16 од 18.7.2016. године са важењем до 20.6.2017. године са датумом контроле 28.6.2016. године, којом се потврђује да је газдинство ПГ "... " ... под контролом у складу са захтевима Закона о органској производњи и Правилника о контроли и сертификацији у органској производњи и методама органске производње, који Сертификат не би био издат да у зони утицаја површинског копа није могућа органска и конвенцијална производња. Такође су навели да је воћњак био формиран 2005. године у форми густе садње, да воћњак у том облику даје пун род најмање 15 година, да је уговором о извршеној контроли из 2015. године обухваћена парцела к.п.бр...., али да је нема у уговору из 2016. године, да нема никаквих препрека да се на истој парцели истовремено производи воће и ковенционално и органски, те да су у суштини све сорте јабука погодне за органску производњу.

На утврђено чињенично стање првостепени суд је применио материјално право и то одредбе члана 155 Закона о облигационим односима, одредбе члана 3 тачка 8 и члана 22 став 1 Закона о органској производњи закључивши да је тужбени захтев делимично основан.

Чињенично стање је потпуно и правилно утврђено и оно се жалбеним наводима не доводи у сумњу. На правилно утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право. Разлоге првостепеног суда да је тужени одговоран за штету коју су тужиоци претрпели у утврђеном износу у смислу одредбе члана 155 ЗОО, с обзиром да услед поступања туженог тужиоци нису имали одговарајући приступни пут до својих парцела к.пар.бр. ... и к.пар.бр. ... КО ..., као правилне и довољне прихвата и овај суд, као другостепени, те на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП пресуду детаљно не образлаже.

Супротно жалбеним наводима, тужиоци су у току поступка доказали да несумњиво нису могли да приступе у предметне парцеле услед поступања туженог због чега нису могли да обављају пољопривредну делатност од које су извесно могли да остваре приход у износу утврђеном комисијским вештачењем, којим је утврђено и постојање органске производње. Наиме, немогућност коришћења предметних парцела тужилаца на којима је постојао органски и конвенционални род јабуке и шљиве представља могући основ за накнаду штете у виду изгубљене добити. Сагласно наведеном, основ за накнаду штете је постојање узрочнопоследичне везе између понашања једне стране, било да се огледа у чињењу или нечињењу и штете коју трпи друга, на начин да јој се умањује имовина или спречава њено повећање.

У конкретном случају, из чињеничног стања утврђеног до закључења главне расправе произилази да је тужени уништењем приступног пута онемогућио тужиоце да приступе својим парцелама и оберу род за који је утврђено да је 2016. године постојао, те сагласно наведеном тужиоци у току 2016. године нису могли да остваре продају свог воћа и на тај начин остваре приходе у пуном капацитету при чему, насупрот доказаној

3101/23

објективној могућности стицања добити, тужени није доказао постојање неких других околности због којих би дошло до одступања од редовног тока ствари, а због којих се тужиоци нису могли бавити својом делатношћу, односно од онога што се управо објективно могло очекивати по редовном току ствари, да им је приступ њиховим парцелама био омогућен. Тужени није, супротно жалбеним наводима, тужиоцима оставио могућност приступа парцелама на разне начине, те на његовој страни постоји одговорност за насталу штету.

Цењени су и наводи жалбе туженог да је у првостепеном поступку учињена повреда одредби парничног поступка која се огледа у чињеници да је првостепени суд решењем П 52/21 од 23.11.2021. године дозволио враћање у пређашње стање, те укинуо претходно донето решење П 52/21 од 9.11.2021. године којим се тужба тужилаца сматрала повученом. Одредбом члана 399 став 2 ЗПП, на коју се тужени у жалби позива, прописано је да ако овај закон изричито одређује да посебна жалба није дозвољена, решење првостепеног суда може да се побија само у жалби против коначне одлуке, док је одредбом члана 114 ЗПП прописано да против решења којим се усваја предлог за враћање у пређашње стање није дозвољена жалба, осим ако је усвојен неблаговремен, недозвољен или неуредан предлог. Како није усвојен неблаговремен, недозвољен или неуредан предлог, то се правилност овог решења не може испитивати, па доношењем истога није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП, на коју повреду овај суд пази по службеној дужности, док тужени није указао која је то друга битна повреда одредаба парничног поступка учињена, а која је била или могла бити од утицаја на правилност ожалбене пресуде.

Без утицаја на правилност ожалбене пресуде су и жалбени наводи туженог којима се оспорава решење Председника Вишег суда у Ваљеву Су VII-39 7/20 од 30.3.2020. године којима се одбија као неоснован захтев пуномоћника туженог за изузеће судије ... од даљег посупања у предмету, имајући у виду да се исправно у наведеном решењу наводи да је поступајући судија доносећи решење којим је одређено извођење доказних предлога тужилачке стране, само управљао вођењем парничног поступка, за шта је искључиво и надлежан у смислу члана 326 став 1 ЗПП, те да у конкретном случају наведени разлози из поднетог захтева за изузеће не представљају околности које би довеле у сумњу непристрасност поступајућег судије, односно не представљају основ за изузеће у смислу члана 67 став 2 ЗПП. Рочиште за главну расправу заказано дана 10.3.2020. године, на којем је пуномоћник туженог тражио додатни рок како би се изјаснио на поднесак тужиоца од 29.2.2020. године је свакако одложено за 3.4.2020. године, како би се на наредном рочишту саслушали предложени сведоци и прибавили списи предмета Општине Лајковац, те је пуномоћник туженог имао довољно времена да се до новог заказаног рочишта изјасни на наведени поднесак, што је он и учинио поднеском од 24.6.2020. године, након што је његов предлог за изузеће поступајућег судије одбијен.

Неосновани су и жалбени наводи туженог којима се доводи у сумњу објективност и непристрасност поступања вештака Завода за судска вештачења Нови Сад. Паушални наводи туженог да вештаци нису учинили вероватним чињеницу да је вештачење обављено у складу са правилима струке су неосновани, имајући у виду да

3101/23

није на вештацима, већ на туженом било да основаним примедбама укажу да је вештачење обављено ван правила струке, а што тужени није учинио. Вештаци приликом израде налаза и мишљења нису могли да изврше увид у планске акте којима се регулише зона утицаја површинског копа пропустом туженог, који није поступио у складу са решењем првостепеног суда П 4/20 од 15.3.2021. године којим му је наложено да вештаку приликом вештачења стави на увид планске акте којима се регулише зона утицаја површинског копа, те се сада на то не може са успехом позивати у жалбеном поступку. Такође, неосновани су жалбени наводи туженог да вештаци нису доставили сву потребну документацију, јер је вештачење извршено у складу са одредбом члана 270 став 3 ЗПП.

Без утицаја су и жалбени наводи туженог којима оспорава налаз и мишљење Завода за судска вештачења Нови Сад у делу у којем се наводи да на својој парцели сопственик може да гаји културу коју жели. Ово јер је органска производња целовит систем управљања фармом и производњом хране који комбинује најбоље еколошке праксе, висок ниво биолошке разноликости, очување природних ресурса и примену високих стандарда који се тичу добробити животиња, а метод производње је у складу са жељом одређеног потрошача да купи производе који користе природне састојке и до којих се долази на основу природних поступака. Из наведеног следи да се органском производњом бави сопственик земљишта на свом земљишту, у конкретном случају тужилац АА, некоришћењем штетних метода производње и штетних састојака, који не може утицати на спољне факторе као што су утицај суседних парцела чији није сопственик.

На правилност побијане пресуде нису од утицаја ни остали жалбени наводи који оспоравају наведени налаз и мишљење имајући у виду да тужени на рочишту на којем је закључена главна расправа није предложио ново (супер) вештачење већ је навео да остаје при својим наводима из поднеска од 20.4.2020. године, а у којем тужени оспорава тужбени захтев у целости, али не предлаже извођење било каквог доказа.

Правилно је на досуђени износ тужиоцима досуђена законска затезна камата од дана доношења првостепене пресуде, односно од дана пресуђења, а одбијен захтев тужилаца за исплату камате од 01.11.2016.године па до дана пресуђењ, правилном применом члана 189 ЗОО. Ово јер у току поступка тужиоци нису предложили допунско вештачење на околност висине материјалне штете према ценама у време пресуђења, већ су у складу са налазом и мишљењем вештака Завода за судска истраживања Нови Сад прецизирали тужбени захтев поднеском од 28.2.2023. године. Стога је, супротно жалбеним наводима тужилаца правилно првостепени суд туженог обавезао да тужиоцима на досуђени износ исплати камату на основу члана 277 ЗОО-а, почев од дана доношења првостепене пресуде 27.3.2023. године па до исплате.

Потврђена је и одлука из става првог изреке побијане пресуде којом је првостепени суд одбацио тужбу преко досуђених износа, са образложењем да се ради о правноснажно пресуђеној ствари. Иако тачни жалбени наводи тужилаца да

3101/23

првостепени суд одбацује тужбу за другачије износе и другачији датум од којег се рачуна затезна камата од оних у погледу којих је претходна пресуда у одбијајућем делу постала правноснажна, нису од утицаја на другачију одлуку овог суда. Ово стога што из стања у списима произлази да је у поновном поступку тужбени захтев повећан у складу са налазом комисије вештака, а по преиначеном захтеву су се тужени, без противљења преиначењу, упустили у расправљање, те је о том тужбеном захтеву и ваљало одлучивати, како је то правилно и учинио првостепени суд. Међутим, иако је побијаном одлуком одбачена тужба у делу преко досуђеног а до траженог, уместо да буде одбијен као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног а до траженог, побијану одлуку је ваљало потврдити, јер је правна последица у овој фази поступка за тужиоце иста, повољнија одлука за жалиоце се не може донети, а све применом члана 395 ЗПП-а.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер налази да нису од утицаја на доношење другачије одлуке на основу овлашћења из члана 396 став 1 ЗПП-а.

Разлози другостепеног суда су дати у складу са актуелном праксом Европског суда за људска права по којој другостепени суд може навести сопствене разлоге за одлуку у циљу давања образложене одлуке и права на правично суђење сагласно чл. 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (Сл. лист СЦГ – међународни уговори“, бр. 9/03, 5/05 и 7/05 – испр.и „Службени гласник РС – Међународни уговори 12/10) - пресуда ЕСЈП од 27.септембра 2001.године, *Hirvisaari v. Finland* (49684/99, § 30-33).

Међутим, основано се жалбом тужилаца побија одлуке о трошковима парничног поступка из става трећег изреке ожалбене пресуде, јер је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 153 ЗПП-а, због чега је иста морала бити преиначена применом чл. 150, 153, 154, 163. и 165. став 2. ЗПП-а, те обавезан тужени да тужиоцима солидарно накнади трошкове парничног поступка и то на име састава тужбе износ од 16.500,00 динара, на име састава 10 образложених поднесака у износу од по 16.500,00 динара, на име заступања са приступа и паушалом на 16 одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, на име приступа на 7 неодржаних рочишта у износу од по 9.750,00 динара, увећано за 50% за сваку наредну странку тј. за заступање две странке, као и на име састава једног образложеног поднесака у износу од 16.500,00 динара и на име заступања са приступа и паушалом на 1 одржаном рочишту у износу од 18.000,00 динара, увећано за 50% за сваку наредну странку тј. за заступање четири странака, као и на име трошкова вештачења износ од 186.000,00 динара (како су тужиоци тражили иако су имали право на износ од 256.000,00 динара) и на име судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 68.586,00 динара што све укупно износи 1.216.047,00 динара, обрачунато према вредности са којим су тужиоци успели у спору, сходно одређеном захтеву тужилаца према важећој Адвокатској тарифи у време пресуђења и Таксеној тарифи у време настанка таксене обавезе.

На досуђени износ трошкова парничног поступка тужиоцима припада и законска затезна камата од извршности до исплате, сагласно одредбама члана 277. и

3101/23

324. 300.

Са свега изложеног, применом члана 390 ЗПП-а одлучено је као у ставу првом изреке, а на основу члана 401 тачка 3 ЗПП-а као у ставу другом изреке пресуде.

Како тужени није успео у другостепеном поступку, на основу члана 165 у вези члана 153 ЗПП-а, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић